

М.В. Арделян, канд. філол. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

І.В. Удовенко, канд. філол. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Методика викладання української мови як іноземної – порівняно молода наука. Саме цим зумовлена зараз увага педагогів, методистів до інновацій. Проблема удосконалення форм і методів викладання української мови як іноземної, їх постійного оновлення, пристосування до нових умов життя останнім часом не виходить з розряду актуальних для вищої освіти. Вагомі дослідження в сфері викладання української мови як іноземної знайшла своє відображення у працях таких дослідників: Я. Гладир, І. Жовтоніжко та ін. Проблема вибору методичного напрямку та ефективного підходу при вивченні української мови як іноземної є актуальною, оскільки українська мова сьогодні є не просто частиною культури іноземних громадян, які здобувають вищу освіту в українських вищих навчальних закладах, але це і запорука успіху майбутньої кар'єри студентів. На даний час немає жодної класифікації методів навчання, яка охопила б широкий та різноманітний діапазон традиційних та нетрадиційних методів викладання української мови як іноземної. Неможливо зупинитися на використанні тих чи інших методів окремо. Лише поєднуючи традиційні та нетрадиційні методи викладання української мови як іноземної у вищих навчальних закладах, можна отримати високий результат. Інноваційні технології містять такі підходи до викладання української мови як іноземної: 1. Інтерактивні методи викладання. 2. Використання технічних засобів навчання (комп'ютерних та мультимедійних, мережі Internet) для контролю знань, зберігання і використання навчальних матеріалів. Провідними ознаками та інструментами інтерактивної педагогічної взаємодії є: полілог, діалог, міжсуб'єктні відносини, свобода вибору, створення ситуації успіху, позитивність і оптимістичність оцінювання, рефлексія та інше. На уроках викладання української мови як іноземної використовуємо такі форми інтерактивних методів: «Незакінчені речення», «Мозковий штурм», «Вилучи зайве», «Роз'єднай слова», «Дешифрувальник», «Заверши фразу», «Алфавіт» (дозволяє повторити практично всю лексику з теми), «Хвилина розмови», «Зміна співбесідника» (тренування діалогічного мовлення) та ін. На відміну від звичайних

уроків, метою яких є оволодіння знаннями, вміннями та навичками, такі уроки найбільш повно враховують інтереси, нахили, здібності кожного студента. На такому уроці поєднуємо досвід традиційних уроків – сприймання нового матеріалу, засвоєння, осмислення, узагальнення, – але у незвичайних формах. До інноваційних навчальних методів можна віднести: 1) навчання з комп'ютерною підтримкою (створення презентацій в програмі PowerPoint, використання інтернет-ресурсів. Програма PowerPoint є простою у використанні, дозволяє педагогові створити анімаційний опорний конспект уроку, включити відео- і аудіофрагмент, зобразити в динаміці яєсь явище, подію, що допоможе студентові-іноземцю легко засвоїти новий лексичний чи граматичний матеріал); 2) метод сценарію (цей метод обходиться без текстових підручників. Йдеться про творче планування, підбір гіпотез, переживання, систематизацію та презентацію роботи. Спроектвана історія містить також елементи з драми та рольової гри. Вчитель задає лише рамки дії та представляє окремі епізоди. Студенти ставлять свої питання та знаходять самі на них відповіді); 3) метод симуляцій (особливо в навчанні української мови студентів-іноземців економічних спеціальностей вузів можна з успіхом застосовувати метод симуляцій). У навчанні йдеться про різноманітні симуляційні бізнес-ігри, які надають студентам можливість відпрацьовувати свої навички, застосовувати знання з метою вирішення тієї чи іншої задачі в так званому «безпечному середовищі», яке імітує реальні ситуації, наприклад, в бізнесі, в роботі в компанії; 4) метод рольової гри (рольова гра є активним методом навчання, засобом розвитку комунікативних здібностей студента, засобом емоційної зацікавленості, мотивації навчальної діяльності, виступає активним способом навчання, практичного володіння українською мовою як іноземною, розвиває спостережливість, вчить робити висновки, зіставляти окремі факти, вимагає від студентів прийняття конкретних рішень у проблемній ситуації в межах ролі. Наприклад, ситуативно-рольові ігри, які використовують у навчанні: «В ресторані», «Вибачте, як пройти до..», «В магазині» та інші).

Упровадження інноваційних методів значно поліпшує якість презентації навчального матеріалу та ефективність його засвоєння студентами, збагачує зміст освітнього процесу, підвищує мотивацію до вивчення української мови, створює умови для більш тісної співпраці між викладачами і студентами.